Norges delegasjon
til den europeiske union

Nr. 03-2018

Nytt fra EU-delegasjonen om

kommunal- og regionalpolitikk

EUs langtidsbudsjett 2021-2027 – flere relevante satsinger for norsk kommunesektor 2
Hovedtrekkene i budsjettforslaget..... 2
Langtidsbudsjettet og norsk kommunesektor 3
Ny fast spalte! Innovasjon i offentlig sektor 5
EU er opptatt av å fremme sosialt entreprenørskap… og landene har god praksis å dele..... 5
Kunstig intelligens kan gi bedre tjenester i offentlig sektor..... 7
Dagens smarte: Smart spesialisering – noen interessante europeiske regioner 8
Flandern..... 8
Skåne 8
Baskerland 9
Skottland 10
Bretagne 10
Lappland 10
Västra Götaland..... 11
Oppskrift for å finne interessante samarbeidsregioner 12
Lest siden sist..... 12
På gang i EØS – Hva har EU og EØS med kommunesektoren å gjøre?..... 12
Waste Management in Europe. Good Jobs in the Circular Economy?..... 12
Investing in Youth: Norway 12
Labour shortages and surpluses 2017..... 13
Save the date!..... 13
8.-11. oktober: European Week 13
09. november: EuroPCom: 9th European Public Communication Conference..... 13
Kilder til informasjon 14
På kalenderen – noen kommende begivenheter og tidsfrister 15
Ta kontakt! 17

EUs langtidsbudsjett 2021-2027 – flere relevante satsinger for norsk kommunesektor

A BUDGET FOR OUR UNION AT 27

"Budgets are not bookkeeping exercises – they are about priorities and ambition. So let's first discuss about the Europe we want."

Jean-Claude Juncker
European Commission President
8 January 2018

Kilde: kommisjonen 2018. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council, 2018-02-14.

Hovedtrekkene i budsjettforslaget

Europakommisjonen la 2. mai 2018 frem forslag til EUs langtidsbudsjett (*Multiannual Financial Framework*, MFF) for perioden 2021 til 2027. Samlet utgjør forslaget 1135 milliarder euro (2018-priser). Dette svarer til 1,11 pst. av EU27s bruttonasjonalinntekt (BNI). Til sammenligning utgjorde MFF 2014-2020 1,00 pst. av EU28s BNI.

Kommisjonens forslag til EUs langtidsbudsjett (MFF 2021-27) har fått undertittelen *et moderne budsjett for en europeisk union som beskytter, styrker og forsvarer.* I budsjettet reduseres de to store budsjettområdene **landbruk og samhørighet** noe (i dag utgjør disse ca. 2/3 av budsjettet) til fordel for økt vekt på **indre og ytre sikkerhet, migrasjon, utenrikspolitikk, miljø, tiltak for ungdom, FoU, digital-området, utdanning** og andre tiltak for å øke konkurransekraften. Kommisjonen begrunner endringene med at den ønsker å legge vekt på områder hvor EUs budsjett kan skape en reell merverdi sammenlignet med tilsvarende bevilgninger på nasjonalt nivå. Kommisjonen foreslår også et **reformstøtteprogram** for samtlige medlemsland og en **konvergensfasilitet** for land som ønsker å bli euromedlemmer.

Kommisjonen foreslår endringer på inntektssiden ved å innføre nye inntektskilder. Kommisjonen foreslår også å opprette en mekanisme som innebærer at EU kan holde tilbake, redusere eller begrense overføringer til medlemsland som ikke lever opp til rettsstatsprinsippene.

Det er viktig å huske at budsjettforslaget nettopp er et forslag og at veien frem til vedtak i 2019 kan være lang og medføre mange endringer. EUs langtidsbudsjett vedtas i Rådet etter samtykke fra Europaparlamentet. Det er uenighet om **budsjettets størrelse, innretning** og forslagene til **nye inntektskilder**. Nettobidragsyterne Nederland, Danmark, Sverige og Østerrike har uttalt seg negativt om Kommisjonens forslag – både når det gjelder budsjettets størrelse og bortfall av egne rabatter på innbetalingene. Tyskland har uttrykt vilje til å bidra til et sterkere EU under forutsetning av at alle land bærer en rettferdig del av byrdene. Forslaget til langtidsbudsjett ble relativt godt mottatt i Europaparlamentet, særlig i de kristeligdemokratiske (EPP) og liberale (ALDE) gruppene. Det er bred støtte til forslaget om å styrking av Frontex og Erasmus+. Venstresiden i EU-Parlamentet insisterer på digitalskatt og større rammer, og etterlyser visjoner for realisering av den sosiale pilaren. Kutt i

samhørighets- og landbrukspolitikken blir møtt med skepsis av mange parlamentarikere, på tvers av partigrupper.

Kommisjonens pressemelding ligger her og dokumenter/faktahefter ligger her

Langtidsbudsjettet og norsk kommunesektor

Selv om de detaljerte programforslagene legges frem i slutten av mai og begynnelsen av juni, ser vi allerede nå konturene av flere relevante tiltak for norsk kommunesektor:

I **digitalpolitikken** vil det foreslåtte *Digital Europe Programme* (DEP) innebære en satsing på temaer som vil ha betydning for innovasjonsevnen i offentlig sektor, bl.a. kunstig intelligens og digital kompetanse). Hovedfokus for DEP er å **gjøre tilgjengelig ny teknologi** og **øke anvendelsen** («uptake») av digitale løsninger for offentlige og private aktører. Det nye programmet skal blant annet bygge opp og gi tilgang til felles europeiske ressurser innenfor kunstig intelligens, datamaskiner for tungregning (HPC), cybersikkerhet og digital kompetanse. Digital infrastruktur vil fortsatt ligge under *Connecting Europe Facility*.

I **miljøpolitikken** foreslår Kommisjonen å videreføre og styrke miljøprogrammet *LIFE* som bl.a. fremmer utvikling og spredning av god praksis i offentlig sektor innen bl.a. sirkulærøkonomi og energieffektivitet. Det neste langtidsbudsjettet skal i større grad bidra til beskyttelse av **klima og miljø**, og samtidig støtte EUs **bærekraftagenda**. Det foreslås at andelen som skal brukes på klima skal økes fra dagens mål om 20 til 25 pst. Klima skal på denne måten være en integrert del av alle politikkområder («*mainstream*»). EUs miljømål skal også integreres mer enn i dag, bl.a. i samhørighetspolitikken, den moderniserte landbrukspolitikken *CAP* og det nye forsknings- og innovasjonsprogrammet *Horizon Europe*. Budsjettet for EUs miljøprogram, **LIFE**, er økt med 5,45 milliarder euro, noe som tilsvarer 1,7 ganger økning i finansiering av klima- og miljøprosjekter. Forslaget om økt støtte til LIFE bygger opp om EUs arbeid for bedre og mer enhetlig gjennomføring av EUs miljøpolitikk, som i dag særlig er en utfordring for vann, luft, avfall, arter og natur. Norge er ikke del av dette programmet i dag.

Kommunesamarbeidet og lokaldemokratistyrkingen som tidligere inngikk i *Europe for Citizens* blir nå trolig lagt i det nye programmet *Justice, Rights & Values*. Her understreker Europakommisjonen betydningen av å bekrefte og fremme europeiske verdier innenfor og utenfor EU. Fred, demokrati og respekt for menneskeverd fremheves som eksempler på slike. Europakommisjonen påpeker at flere eksisterende programmer har oppnådd gode resultater på overlappende områder og ser for seg at disse kan strømlinjeformes innenfor ett program. Programmene som nevnes er Rights, Equality and Citizenship- og Justice-programmene, Europe for Citizens og Creative Europe.

I **forsknings- og innovasjonspolitikken** vil det nye programmet «*Horizon Europe*» fortsatt ha fokus på bærekraftsmålene og samfunnsutfordringer, og dermed forbli relevant for norsk kommunesektor (som har hatt god uttelling i Horizon 2020).

I **samhørighetspolitikken** foreslås underkapittelet *Regional Development and Cohesion* (strukturfondene) kuttet med syv prosent. Europakommisjonen understreker at selv om veksten har tatt seg opp, er det fortsatt betydelige forskjeller innen og mellom medlemstatene og at samhørighetspolitikken/strukturfondene fortsatt skal være en driver for økonomisk konvergens og sosial utjevning. 273 milliarder euro skal settes av til formålet i perioden 2021-2027. Dette er om lag som ventet. Det betyr trolig kutt i de store overføringene til Europas fattige regioner, og muligens en dreining i overføringene fra øst til syd. Men Kommisjonen fremhever bl.a. **fortsatt satsing på regionalt innovasjonssamarbeid (smart spesialisering) og på bærekraftig byutvikling (EU *Urban Agenda* mv.)**. Slike programmer har **alle Europas byer og regioner som målgruppe**, og er **relevante for norske kommuner og fylkeskommuner**. De foreslåtte hovedmålene er å:

- investere i **forskning og innovasjon**
- støtte til **små- og mellomstore bedrifter**
- bidra til overgangen til en **lav-karbon økonomi**
- støtte etableringen av **digital-, energi- og transport-infrastruktur**
- finansiere bedre infrastruktur for **helse-, utdanning- og sosial-tjenester** og fremme bærekraftig **byutvikling**.

Flere av disse prioriteringene vil nok finnes igjen i neste generasjon Interreg. Europakommisjonen foreslår videre bl.a. at:

- **BNP per innbygger** beholdes som det viktigste tildelingskriteriet.
- Koblingen til det **europeiske semester** og **strukturreformanbefalingene** styrkes. Dette skal bl.a. skje ved at de landsspesifikke anbefalingene skal legges til grunn for støtteutforming- og tildeling. De landspesifikke anbefalingene skal styrkes med vurderinger for hver enkelt region.
- Det stilles økte krav til **nasjonal medfinansiering**
- Strukturfondene kobles sterkere til satsinger innen **innovasjon, miljø, transport** og **digitalisering**.
- Sosialfondet skilles ut og inngår under overskriften *Investing in people* sammen med bl.a. Erasmus+.
- De finansielle instrumentene legges i det nye *InvestEU*-fondet.

Fylkeskommunene er ansvarlige for **videregående opplæring.** Kommisjonen foreslår å styrke fokus på ungdom i sitt budsjettforslag. Blant annet vil Kommisjonen **doble budsjettet til Erasmus+,** fra 14,7 milliarder euro i inneværende til 30 milliarder euro i neste sjuårsperiode. Styrkingen av programmet vil gi flere unge mennesker mulighet til å flytte til et annet land for å lære eller jobbe, og det skal legges økt vekt på inkludering, og på å nå flere unge mennesker fra vanskeligstilt bakgrunn. Kommisjonens forslag inneholder også 700 millioner euro til interrailbilletter til unge mennesker.

EUs budsjett knyttet til **grensekontroll, migrasjon og asyl** foreslås økt fra rundt 13 milliarder euro til rundt 35 milliarder euro. Forslaget innebærer et nytt *Integrated Border Management Fund*. Dette skal bidra til å støtte medlemslandene i å styrke yttergrensekontrollen. I tillegg foreslås det å øke *Asylum and Migration Fund* for å styre migrasjonsstrømmene mer effektivt. Dette fondet skal støtte landene i bekjempelsen av irregulær migrasjon og sikre effektiv retur og tilbaketakelse av irregulære migranter til opprinnelseslandene. Den største økningen får EUs kyst og grensevaktbyrå *Frontex* (også kallet ***European Border and Coast Guard Agency,*** EBCGA). Byrået skal få en stående styrke på hele 11 500

nye grensevakter. I tillegg til de økte budsjettene til grense, migrasjon og asyl, skal det gjennom European Social Fund+ og European Regional Development Fund gis støtte til mer varig integrering av de som får flyktningstatus og annet varig opphold i Europa.

Fremstillingen bygger bl.a. på åpne kilder og på fremstillinger fra de andre fagrådene ved Norges delegasjon til EU.

Ny fast spalte! Innovasjon i offentlig sektor

Kommunal og moderniseringsdepartementet har varslet et løft for innovasjon i offentlig sektor. Bakgrunnen er at med lavere forventet budsjettvekst, må vi løse oppgavene smartere for å ha like gode skoler og et like godt helsevesen også i fremtiden. Videre øker innbyggernes forventninger til offentlig sektor. Sist, men ikke minst krever enkelte komplekse problemer nye løsninger på tvers av sektorer og grenser. Det gjelder for eksempel **klima, miljø og innvandring**. Les mer om regjeringens satsing her.

Disse utfordringene er vi ikke alene om, og mange land har av forskjellige grunner fornyet sin offentlig sektor det siste tiåret. Dette er erfaringer som vi kan nyttiggjøre oss. På samme måte som andre land kan lære av våre erfaringer. Europakommisjonen legger også vekt på å utvikle løsninger som medlemslandene kan ta i bruk. Derfor skal vi fremover i dette nyhetsbrevet fremover se på hvordan EU- og medlemslandene arbeider med dette temaet. Et av målene er å peke på *best practice* og relevante virkemidler for norsk offentlig sektor.

Blant temaene vi skal se på er innbygger- og brukermedvirkning, utvikling av viktige sektorer, digitalisering av offentlig sektor, gjenbruk av informasjon, tjenesteinnovasjon, tillit og sporbarhet, sikkerhet, kompetanseutvikling i offentlig sektor, sosialt entreprenørskap, anskaffelser og offentlig-privat samarbeid. I dette nummeret ser vi på sosialt entreprenørskap, kunstig intelligens og viderebruk av data.

EU er opptatt av å fremme sosialt entreprenørskap… og landene har god praksis å dele

Sosialt entreprenørskap kan skape nye jobber, utgjøre et viktig tilskudd til offentlig tjenesteproduksjon, øke innbyggernes medvirkning i samfunnsutformingen og bidra til at innovative ideer tas raskere i bruk.

EU-landene ønsker i likhet med norske myndigheter å legge til rette for virksomheter som har som hovedmål å påvirke samfunnet positivt. Satsingen på sosialt entreprenørskap er derfor en integrert del av **EUs generelle entreprenørskapspolitikk**. Den skal gjøre det enklere for oppstartsbedrifter å vokse, blant annet ved å bedre tilgangen på startkapital. I tillegg har Europakommisjonen fulgt opp handlingsplanen *The Social Business Initiative* som har tre hovedgrupper av tiltak:

- Å gjøre det enklere for sosiale bedrifter å skaffe **finansiering**
- Å øke **synligheten** av sosialt entreprenørskap
- Å forenkle de **juridiske rammebetingelsene** for bedrifter med et sosialt formål.

I disse dager søker Europakommisjonen etter medlemmer til en ny ekspertgruppe for sosialt entreprenørskap som skal virke i perioden 2018-2024. Den forrige ekspertgruppen foreslo en rekke tiltak for å fremme sosialt entreprenørskap som er i ferd med å bli fulgt opp. Blant er det utviklet retningslinjer for hvordan medlemslandene kan legge til rette for sosialt entreprenørskap. Les hele rapporten her.

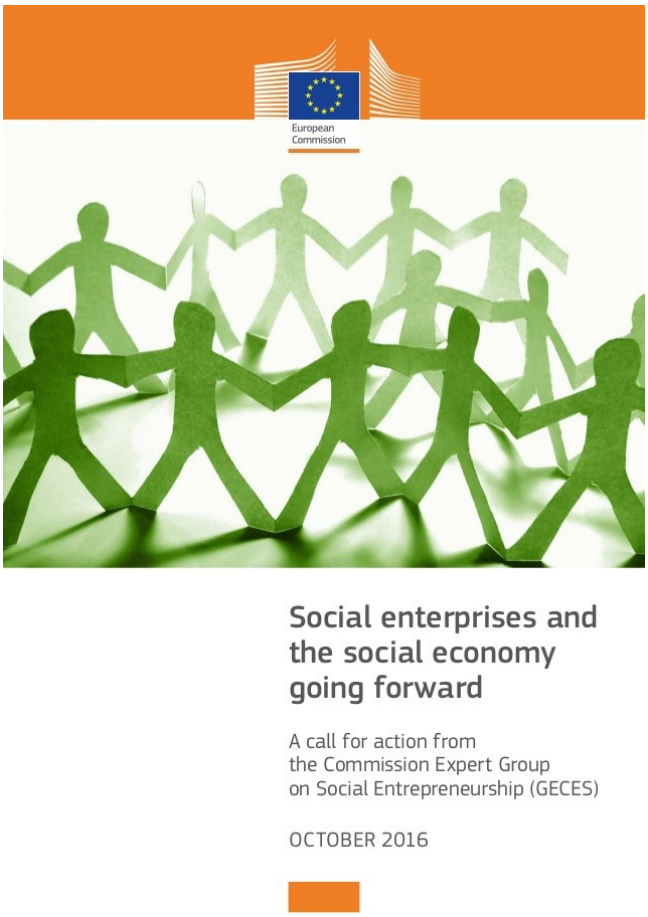

Ett tiltak er *The European Social Economy Regions 2018 Pilot*. Dette er en kampanje i regi av Europakommisjonen for å synliggjøre verdien av **sosialt entreprenørskap**. Målet er å bygge **effektive nettverk** mellom regionale og lokale aktører, ideelle foretak, sosiale innovatører og beslutningstakere. 30 regioner fra hele Europa deltar i piloten og samarbeider om bl.a. kapasitetsbygging, forholdet mellom tradisjonelle og ideelle foretak og sosial innovasjon. Deltakerne omfatter blant annet Dublin, Lappland og Krakow.

Et annet tiltak er prisutdelingen *European Social Innovation Competition*. Dette er en pris som deles ut av Europa-kommisjonen og der alle landene som er tilknyttet *Horizon 2020* kan delta. I 2018 ønsker juryen å belønne:

- Lokale initiativer som bruker ny teknologi og nye arbeidsmåter for å ungdom gi innovasjonsmuligheter og ferdigheter
- Løsninger for å forbedre livskvaliteten for unge i uregelmessig arbeid og som gir den økt økonomisk trygghet
- Innovasjoner som gir informasjon, råd og veiledning til unge, slik at de kan ta bedre valg i den nye økonomien
- Programmer under ledelse av de unge selv som utstyrer neste generasjon arbeidstakere med ferdigheter som gjør det mulig å utnytte teknologiske endringer

Kommisjonen har også lagt vekt på å identifisere og løfte frem **beste praksis** i sosialt entreprenørskap. Dette skjer blant annet i Euclid-nettverket. Dette er et nettverk for aktører engasjert i sosialt entreprenørskap som Europakommisjonen støtter gjennom programmet *Europe for Citizens*. I 2017 la Europakommisjonen og OECD i fellesskap frem en rapport titulert *'Boosting social enterprise development – Good Practice compendium'* som gjennomgår og vurderer en rekke tiltak for å fremme

sosialt entreprenørskap. I rapporten fremheves blant annet København og Flanderns inkubatorer for sosialt entreprenørskap, den tyske finansieringsaktøren FASE og hvordan Barcelonas bypolitikk for sosialt ansvarlige anskaffelser legger til rette for sosiale entreprenører som tjenesteleverandører.

Kunstig intelligens kan gi bedre tjenester i offentlig sektor

Bruk av kunstig intelligens vil kunne gi et viktig bidrag til **innovasjon i offentlig sektor**. Kunstig intelligens vil for eksempel kunne gjøre mye av rapporteringsarbeidet for helsearbeiderne enklere slik at disse kan konsentrere seg om pasienten. Kunstig intelligens vil kunne rette prøver og gi lærerne mer tid til å jobbe med formidling. Også andre kommuneansatte vil kunne bruke mer av tiden på å hjelpe publikum i stedet for å gjøre oppgaver som maskinene kan gjøre enklere. Systemer basert på kunstig intelligens vil kunne bidra til energisparing og mer effektive transportløsninger.

Kommisjonen har nylig lagt frem en ny strategi for kunstig intelligens (AI) og tar sikte på å doble investeringene i kunstig intelligens under programmet Horisont 2020, til totalt 1,5 milliarder euro i perioden 2018-2020. I neste langtidsbudsjett blir **kunstig intelligens trolig et enda større satsingsfelt**. Under et nytt investeringsprogram for et digitalt Europa, *«Digital Europe Programme»,* vil Kommisjonen gjøre ny teknologi tilgjengelig og **øke bruken av digitale løsninger i offentlig og privat sektor**. Det nye programmet er tildelt 9,2 mrd. euro og skal blant annet bygge opp og gi tilgang til felles europeiske ressurser innen kunstig intelligens, datamaskiner for tungregning *(High Performance Computing, HPC)* og cybersikkerhet. For eksempel bør også myndighetene ha tilgang til de mest avanserte løsningene innen kunstig intelligens, kryptering og kvantedatamaskiner for å kunne sikre infrastruktur og datasystemer mot cyberangrep.

Samtidig er Kommisjonen opptatt av å motvirke utenforskap: I løpet av 2018 vil Kommisjonen etablere **nye omskoleringsprogram** innen yrker som er mest utsatt for automatisering.

At Norge har så gode offentlige og private værtjenester skyldes bl.a. at denne sektoren var tidlig ute med å innføre EUs viderebruksdirektiv som gjorde det mulig å bygge nye tjenester ut fra eksisterende data. Ettersom **data er råmaterialet** i de fleste teknologier innenfor kunstig intelligens, foreslår Kommisjonen **lovgivning som skal gjøre mer data tilgjengelige for gjenbruk** og gjøre det lettere å dele dem. Uten data vil vi ikke få det fulle utbyttet av kunstig intelligens, datamaskiner for tungregning (HPC) og andre teknologiske fremskritt.

Kommisjonen presenterte 25. april *en rekke initiativ* for å øke gjenbruk og deling av data i EU:

- *Mot et felles europeisk dataområde*. Denne meddelelsen omhandler utveksling av data mellom bedrifter i privat sektor, og mellom private bedrifter og offentlig forvaltning.
- *Revisjon av viderebruksdirektivet (PSI-direktivet) om gjenbruk av opplysninger fra offentlig sektor*. Direktivforslaget begrenser bl.a. unntakene hvor de offentlige virksomhetene kan kreve inn mer enn marginale omkostninger ved formidling av data når deres data gjenbrukes. Forslaget fremmer også gjenbruk av åpne data fra offentlig finansiert forskning, og pålegger medlemslandene å utvikle strategier for åpen tilgang. Revisjonen er omtalt i en briefing fra Europaparlamentets utredningstjeneste (EPRS).
- *Meddelelse om tilgang til helseopplysninger og digitale helsetjenester*. Kommisjonen presenterer en handlingsplan som skal beskytte borgernes helseopplysninger, samtidig som den fremmer EU-samarbeid, ved å sikre borgerne adgang til egne helsedata, og mulighet for å dele dem på tvers av grensene.
- Anbefaling om *tilgang til og bevaring av vitenskapelig informasjon*.

I fremstillingen finnes enkelte sitater fra Stortingets EU og EØS-nytt, utgaven fra 2. mai 2018.

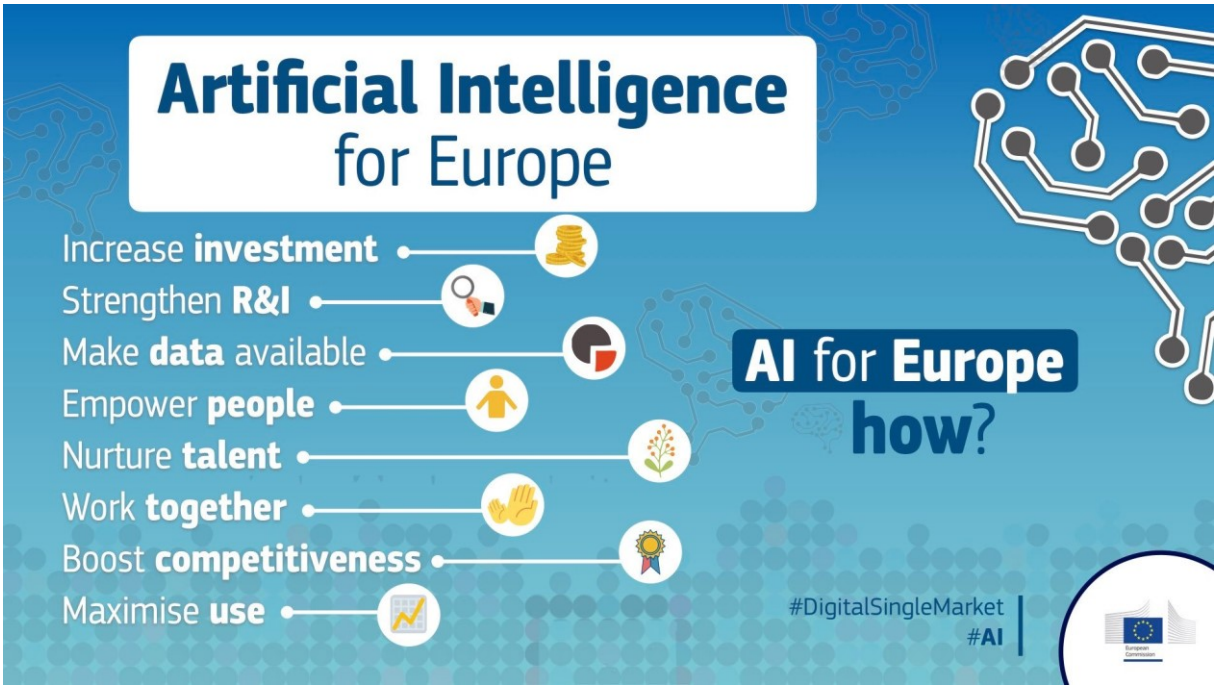

Dagens smarte: Smart spesialisering – noen interessante europeiske regioner

Det finnes ikke én enkel beste praksis innen smart spesialisering. Landene og regionenes utfordringer varierer i betydelig grad. I tillegg er smart spesialisering i EUs forstand en ganske ny tilnærming og det er først nå arbeidet med å kartlegge måloppnåelse er kommet i gang for alvor. Men vi vet mer enn nok til å kunne plukke interessante case fra regioner med relevante og beslektede utfordringer og teknologiområder som norske fylker. Casene nedenfor er bare noen få av mange vel så gode.

Flandern

Flandern har en ambisiøs regional innovasjonspolitikk, kjennetegnet av vekt på finansielle instrumenter og rammebetingelser. Ambisjonsnivået får også uttrykk i at de deltar aktivt i europeiske interregionale innovasjonsnettverk. Innen bioøkonomi leder Flandern arbeidet med den smarte piloten og deltar i Vanguard-samarbeidet om bioøkonomi (sammen med bl.a. Värmland). Satsingen på bioøkonomi har pågått i flere år og ses i sammenheng med videreutviklingen av den tradisjonelle kjemiske industrien og arbeidet for å gjøre den bærekraftig. Flandern betegnes som *innovasjonsleder minus* og med positiv utvikling i *Regional Innovation Scoreboard*. Den ledende rollen i de interregionale bioøkonomisatsingene gjør bl.a. Flandern til en mulig samarbeidspartner for Vestfold, Østfold og Innlandet. Et samarbeid kan være en inngang til enda bedre uttelling i rammeprogrammet og for å komme inn i Europakommisjonens nye nettverksatsinger.

Skåne

Skåne har i likhet med flere andre svenske regioner aktivt tatt i bruk smart spesialisering. Skånes smart spesialiseringsstrategi bygger på tre satsingsområder: personlig helse, smarte og bærekraftig byer og

smarte materialer. Prioriteringene er ikke særskilt overraskende ut fra kjente megatrender og samfunnsutfordringer og eksisterende fortrinn i form av sterke klynger innen biovitenskap, IKT, emballasje, mat og mobilkommunikasjon. Det som er interessant er at Skåne 1) er ganske spisse innenfor hovedprioriteringene 2) følger opp med strategisk deltakelse i europeiske nettverk og 3) bruker disse prioritetene aktivt i arbeidet for å få bedrifter og forskningsinstitutter til lokalisere til regionen. Skåne deltar bl.a. i Vanguard-samarbeidene om bioøkonomi, marine renewables and offshore energy applications (sammen med bl.a. Dalerna) og ikke minst nanoprodukter. Regional Innovation Scoreboard definerer Nuts2-regionen Sydsverige (som både omfatter Skåne og Blekinge) som en *innovasjonsleder pluss*.

Her er Skånes regionale utviklingsdirektør Ulrika Geeraedts i full aktivitet for å posisjonere Skåne i europeisk nanoteknologisamarbeid.

Baskerland

Baskerland har i årrekke blitt trukket frem som best practice i utvikling av effektiv, regional forsknings- og utviklingspolitikk, blant annet av Europakommisjonen og Regionkomiteen. Det som gjør at Baskerland utpeker seg er bl.a. at prioriteringene er svært godt integrert i det regionale utviklingsarbeidet og at prosjekter og planer for en stor del blir satt ut i livet. Baskerland har blant annet gjennomført en større smart grid-satsing. Baskerland leder også sammen med Skottland det interregionale innovasjonspartnerskapet om marine renewable energy der Sogn og Fjordane er assosiert medlem. I *Regional Innovation Scoreboard* betegnes Baskerland som en sterk innovatør.

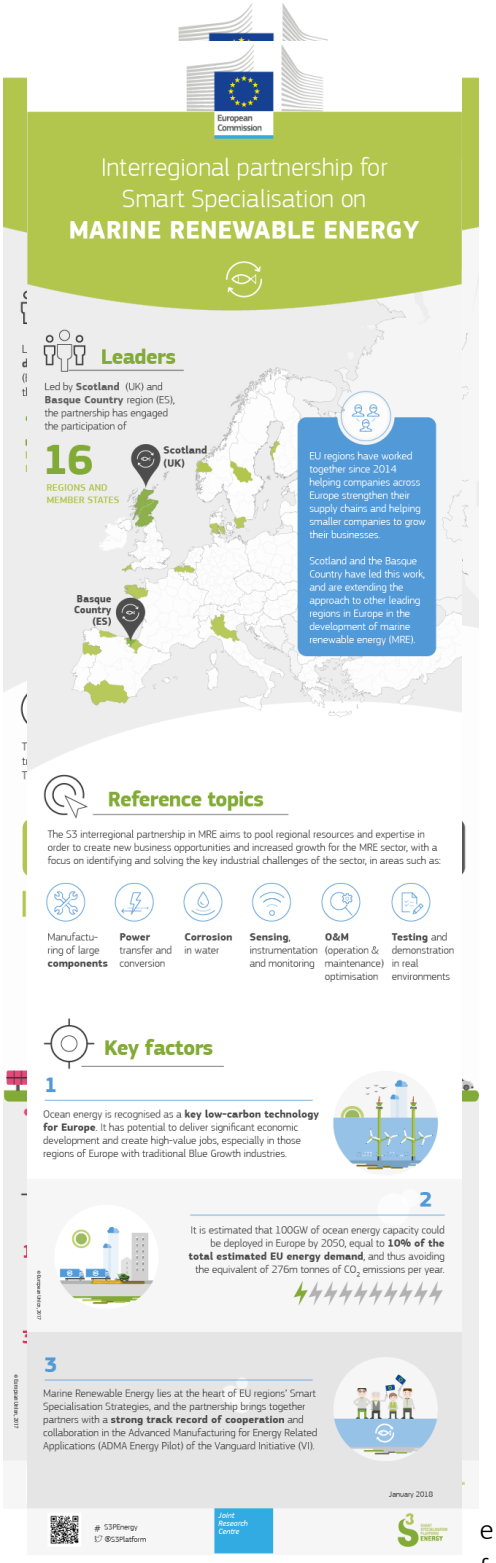

Skottland

I Skottland ble smart spesialisering i begynnelsen primært brukt til å kodifisere de allerede eksisterende prioriteringene innen biovitenskap, energi, digital basert forretningsutvikling osv. Etter hvert ser man imidlertid at Skottland bevisst bruker samarbeidsplattformene som Europakommisjonen har satt i gang, og bl.a. leder piloten om *Marine renewable energy* (der Sogn og Fjordane er assosisert medlem) sammen med Baskerland. I *Regional Innovation Scoreboard* defineres Skottland som en innovasjonsleder minus. Gitt Skottlands nære slektskap og samarbeid med de norske kystfylkene, så kan regionen være en egnet samarbeidspartner når det gjelder smart spesialisering.

Bretagne

Bretagne er interessant for norske fylker fordi regionen er et kystfylke som både er opptatt av blå vekst og av avansert industriproduksjon. Dette er ganske likt profilen til flere norske kystfylker. I tillegg har Bretagne jobbet bevisst og systematisk med smart spesialisering. Innenfor **blå vekst** er Bretagnes prioriteringer: (b) Bærekraftig bruk av biomasse og bioteknologi (for alle bruksområder), c) Gjenvinning og bruk av marine mineralressurser, d) Nye modeller for utnyttelse av levende ressurser (fiske og akvakultur), e) Fremtidens båter f) Sikkerhet til havs. I *Regional Innovation Scoreboard* inngår Bretagne i regionen Ouest som karakteriseres som en *sterk minus-innovatør*.

Bretagne har også en god implementeringshistorikk. Veikartet for *Marine Renewable Energy* (MRE) ble vedtatt av regionrådet i Bretagne i 2016. Denne strategien har god næringslivsforankring og et todelt mål: Fremme energibesparelsen for å redusere regionens energiavhengighet samtidig som det etableres et industrielt showcase som er høyt synlig på den internasjonale scenen. En tredjedel av Bretagne strømforbruk skal dekkes av **fornybar maritim energi i 2030**. I forlengelse av denne satsingen er Bretagne med i det interregionale partnerskapet for smart spesialisering i bærekraftig marin energi sammen med bl.a. Sogn og Fjordane. Bretagne kan fremover muligens bli en strategisk samarbeidspartner for norske regioner og en inngangsport til europeiske samarbeidsallianser.

Lappland

Lappland har brukt sin smartspesialiseringsstrategi Arctic Smartness fra inneværende langtidsbudsjettperiode bevisst for å skape regional utvikling og for å drive merkevarebygging slik at regionen blir mer attraktiv i europeisk innovasjonssamarbeid. En viktig del av satsingen er å skape

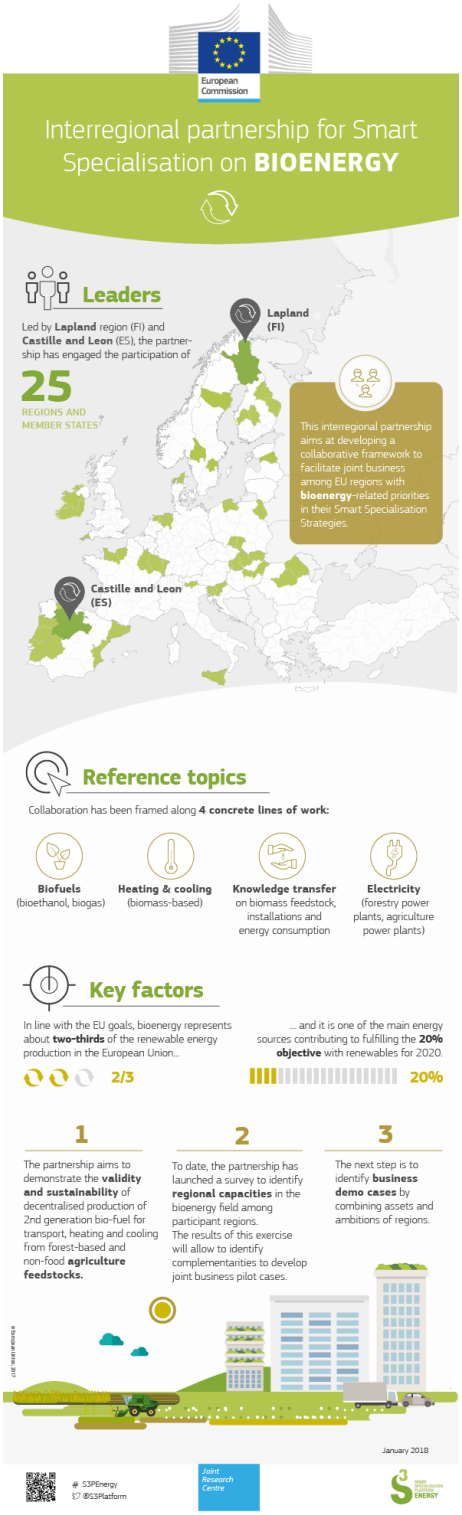

klynger innenfor forskjellige områder. Disse har så blitt fulgt opp med konkrete aktiviteter, bl.a. å styrke arbeidet med desentralisert bioenergiproduksjon med utgangspunkt i arktiske naturressurser. Målet er å redusere avhengigheten av fossile brensler og skape lokal forsyning for bærekraftig produksjon av biodrivstoff, oppvarming og elektrisitet ved å raffinere biomassen fra skog- og ikke-landbruksprodukter, slik at f.eks. gårder og mindre tettsteder kan bli tilnærmet selvforsynt. På grunn av denne aktiviteten har Lappland fått ledelsen i det interregionale smart-spesialiseringspartnerskapet om bioenergi.

I *Regional Innovation Scoreboard* inngår hele Nord-Finland i én Nuts2-region (Pohjois-ja Itä-Suomi) som karakteriseres som en sterk innovatør. Grunnen til at Lappland er interessant er 1) Nordområdedimensjonen – foruten Nordland er Lappland den regionen i NSPA-området som kanskje har arbeidet mest systematisk med smart spesialisering 2) Spredtbygdhetsdimensjonen – hvordan tenker man smart spesialisering i områder med liten befolkning, og med færre innovasjonsressurser i tradisjonell forstand.

Västra Götaland

Västra Götaland har betydelige innovasjonskapasitet i form av FOU-institusjoner mv., og minner derfor kanskje mye om fylkene i Viken-regionen som de også samarbeider med.

Det som er særlig interessant med Västra Götalands smart spesialiseringsstrategi er at man ut fra svært grundige analyser har lykkes med både å definere fremtidsrettede kunnskapsbaserte fortrinn som er godt forankret i næringsliv og FOU-institusjoner, og deretter har tilpasset virkemidlene slik at de følger prioriteringene. Västra Götaland har også gjort et systematisk arbeid for å definere andre regioner i EU med beslektede prioriteringer. Disse analysene brukes systematisk til å inngå samarbeidsallianser. Som ledd i prioriteringen bærekraftig transport er f.eks. Västra Götaland er en av de 15-16-regionene som har undertegnet en MOU-avtale med europeisk flyindustris regionale satsing Clean Sky2 Joint Undertaking og gjennomført SMB-rettede utlysninger i samarbeid med denne teknologiplatformen. I Regional Innovation Scoreboard inngår Västra Götaland i Vest-Sverige som betegnes som en innovasjonsleder.

Oppskrift for å finne interessante samarbeidsregioner

Mange fylker er for lengst engasjert i europeisk innovasjonssamarbeid. Men hvis dere leter etter europeiske regioner som mulige samarbeidspartnere, kan dette være noen ledetråder:

- Regioner som deltar i Vanguard-initiativet
- Regioner som deltar i Europakommisjonens interregionale innovasjonssamarbeid («smart pilot»)
- Regioner som omtales good practice under den tematiske samarbeidsplattformen på energifeltet
- Regioner som er omtalt i OECDs Innovation-driven Growth in Regions: The Role of Smart Specialisation eller Rethinking Regional Development Policy Making
- Regioner som er fremhevet i EUs Joint Research Centres regionale satsinger (f.eks. Clean Sky 2)
- Regioner som er omtalt i Regionkomiteens samling av god praksis av regionale innovasjonsøkosystemer
- Regioner som er omtalt i Fraunhofers klassifisering av regionale innovasjonssystemer
- Regioner som får høy score i Regional Innovation Scoreboard

Lest siden sist

På gang i EØS – Hva har EU og EØS med kommunesektoren å gjøre?

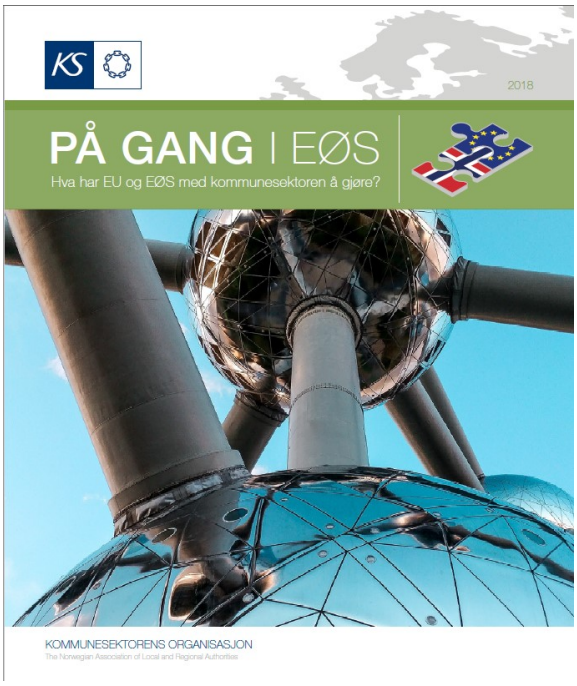

En ny utgave av «På gang i EØS» ble publisert i april. Heftet synliggjør aktuelle saker som diskuteres i **EU-institusjonene og innenfor EØS-samarbeidet** og som betyr noe for **norsk kommunesektor**. Les den nye utgaven her.

http://www.ks.no/fagomrader/samfunn-og-demokrati/europapolitikk/ny-utgave-av-pa-gang-i-eos/

Waste Management in Europe. Good Jobs in the Circular Economy?

Rapporten Waste Management in Europe. Good Jobs in the Circular Economy? som ble publisert i februar 2018, undersøker virkningen av **privatisering og liberalisering av avfallstjenester**. Rapporten fremhever nyere statistikk om avfallshåndtering, og utforsker utfordringer og fordeler med å bevege seg mot en mer sirkulær økonomi. Den er skrevet av *The Public Services International Research Unit (PSIRU)* og bestilt av *European Public Service Union (EPSU)*.

Investing in Youth: Norway

Norge kan gjøre mer for å redusere andelen unge under 30 år som ikke har arbeid eller er under utdanning, sier OECD i rapporten *Investing in Youth: Norway*, som ble publisert 5. april 2018. Hele rapporten med alle anbefalingene kan du lese her: *Investing in Youth: Norway*

Labour shortages and surpluses 2017

I april 2018 publiserte Europakommisjonen rapporten *Labour shortages and surpluses 2017* . Rapporten fremhever mangel og arbeidsoverskudd i EU 2017, Norge, Island og Sveits, undersøker årsakene og foreslår potensielle løsninger. I 2017 er det bl.a. mangel på kokker, rørleggere og systemanalytikere, mens det er mindre etterspørsel etter offentlige funksjonærer, detaljhandelsassistenter og reklame- og markedsføringspersonale. Analysen tar sikte på å skape en modell som nøyaktig **identifiserer ubalanser og identifiserer muligheter og forbedringsområder**.

Studien er en systematisk samling av omfattende data om overskudd og mangel på yrker i EØS, som effektivt kan brukes av *EURES - European Portal for Employment Mobility*, for grenseoverskridende tilpasning av ikke-yrkesmessige yrker i enkelte EØS-land. Status på underskudd og overskudd av yrker er en praktisk bruk for eksempel **nasjonale tilbydere av utdanning**, da dataene samles inn på individuelle yrker i stedet for "yrkesgrupper" som i tidligere studier. Det er et nyttig verktøy for ulike organer og institusjoner på EU-nivå og nasjonalt nivå med sikte på å løse ulikheter i arbeidsmarkedet og styrke behovene til de rette ferdighetene på arbeidsplassen.

Save the date!

REGIONS & CITIES | European Week Brussels 8-11 October 2018

8.-11. oktober: European Week

I år samler CoR og *DG Regional and Urban policy* sammen med 13 andre DG og 3 utøvende organer i Europakommisjonen, over 140 regioner og byer gruppert i 22 regionale partnerskap og en rekke andre interessenter for å forberede et spennende og innovativt program for den europeiske uken av regioner og byer i oktober 2018. Arrangementsprogrammet består av over 160 workshops, deltidsøkter, spørsmålet om møter og EU Regionforhandlingene under overskriften *"For en sterk EU-samhørighetspolitikk utover 2020"* under den europeiske uken av regioner og byer. Ta en titt på listen over partnere og hold deg oppdatert for mer informasjon og oppdateringer om forberedelsen av #EURegionsWeek her.

09. november: EuroPCom: 9th European Public Communication Conference

EuroPCom, den europeiske offentlige kommunikasjonskonferansen, er det årlige møtepunktet for kommunikasjonseksperter fra lokale, regionale, nasjonale og europeiske myndigheter, samt private kommunikasjonsbyråer, frivillige organisasjoner og akademia. Offentlige fagfolk samles torsdag 8 og fredag 9. november 2018 for å diskutere hvordan man forbedrer offentlig kommunikasjon og øker bevisstheten om EUs politikk. Mer informasjon her.

European Committee of the Regions

Kilder til informasjon

Norske regioners Europakontor i Brussel

Nord-Norges europakontor - www.northnorway.org
Osloregionens Europakontor - http://osloregion.org
Stavangerregionens Europakontor - www.stavangerregion.no
Sørlandets Europakontor - www.south-norway.no
Trøndelags Europakontor - www.mid-norway.no
Vest-Norges Brusselkontor - www.west-norway.no

Europeiske tenketanker

- Centre for European Policy Studies, CEPS (Brussels) - http://www.ceps.be/
- European Policy Centre, EPC (Brussels) - http://www.epc.eu/
- Friends of Europe (Brussels) - http://www.friendsofeurope.org/
- The World Pensions Council (Paris) - http://www.worldpensions.org/

På kalenderen – noen kommende begivenheter og tidsfrister

Når	Hva	Hvor	Mer informasjon
2.-3.mai	**Smart Mobility for better cities - CREATE conference**	Amman	her
2.-3.mai	**"Shaping change — towards a holistic industrial strategy" Entrepreneurship. ECON external Seminar.**	Dresden	her
3.-4.mai	**EGTCs' contribution to the Future of Europe debate.** Cohesion, jobs, growth, and investment.	Athens	her
4.mai	**The role of cultural heritage in the construction of the Europe for citizens, SEDEC Commission** with the Regional Government of Castilla y León	Burgos	her
5.mai	**Inter-institutional Open Day 2018, CoR**	Brussel	her
14.-15.mai	**REGI, EP**	Brussel	her
14.-18.mai	**EUBCE 2018 – 26th European Biomass Conference and Exhibition, Eurocities**	Copenhagen	her
15.mai	**Heroes Beyond Boundaries, CoR** Cohesion, jobs, growth, and investment.	Brussel	her
16.-17.mai	**129th CoR plenary session**	Brussel	her
16.18.mai	**EUROCITIES cooperation platform**	Athens	her
21.-25.mai	**EU Green week 2018 on "Green cities for a greener future", EC**	Brussel	her
23.mai	**State Aid and Affordable Housing investment - Capacity Building Workshop.** Cohesion, jobs, growth, and investment.	Brussel	her
23.mai	**Quality label for user-centric cities and regions, CoR**	Brussel	her
24.-25.mai	**19th NAT Commission meeting and Conference** on Olive oil, the basis of the Mediterranean diet and a valuable ally for health. Consumer policy.	Pilos	her
28.mai	**Workshop: The road to Urban Bioeconomy: Barriers and Solutions to Closing the Loops of Bio-Resources.**	Brussel	her
31.mai	**REGI** Extraordinary meeting	Strasbourg	her
5.-6. juni	**Policy Conference European Sustainable Energy Week (EUSEW)**, EC.	Brussel	her

Når	Hva	Hvor	Mer informasjon
6. juni	**19th COTER Commission meeting**	Sofia	her
6.-7. juni	**Quality Employment and Quality Public Services conference, EPSU**	Brussel	her
13. juni	**Conference "Renewable energy developments and the EU Nature Legislation", CoR, EC**	Brussel	her
20. juni	**REGI, EP**	Brussel	her
21. juni	**19th ECON Commission Meeting, conference "Boosting the digitalisation of SMEs - the challenges for regional and local authorities**	Bucharest	her
25. juni	**19th meeting and conference of the SEDEC Commission**	Logroño	her
26.juni	**Localizing the SDGs - Developing sustainability strategies at the local level.** Sustainable development.	Brussel	her
04. juli	**CoR plenary session**	Brussel	her
04. juli	**Debate on the Future of Europe with National Associations.** Governance and Citizenship.	Brussel	her
09-10. juli	**REGI, EP**	Brussel	her

Forkortelser:
CEPLI – European Confederation of Local Intermediate Authorities
CIVEX – Commission for Citizenship, Governance, Institutional and External Affairs of the CoR
CoR – European Committee of the Regions
COTER – Commission for Territorial Cohesion Policy and EU Budget of the CoR
EC – European Commission, Europakommisjonen
ECON – Commission for Economic Policy of the CoR
EGTC – European Grouping of Territorial Cooperation
ENVE – Commission for the Environment, Climate Change And Energy of the CoR
EP – EU-parlamentet
NAT – Commission for Natural Resources of the CoR
REGI – EU-parlamentets komité for regionalutvikling og samhørighetspolitikk
SEDEC – Commission for Social Policy, Education, Employment, Research and Culture of the CoR
UIA – Urban Innovative Actions Initiative

Ta kontakt!

Eivind Lorentzen, Trond Helge Baardsen og Maria Deridder Holmlund hører gjerne fra deg HER